

MŪSŲ LIETUVA

NR. 23 (1558) – SEMANÁRIO – 1978 M. BIRŽELIS – JUNHO 15 D. – 5,00 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 – 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Liūdnasis birželis

Kai birželio mėnesį žmonija džiugina žieduos paskendusį gamta, lietuvis pasijunta vienišas. Liūdnai susimąstęs jis prisimena teroro nusiaubtą tėvynę, sunkiais pančiais surakinta, krauju prisotinta žemė. „Dieve, už ką?“, ir neradęs atsakymo, paskesta gilioj, šurpulingoj tyloj.

Birželis — gražus metų laikas, bet lietuviui jis primena krauju aplaistytą kelią. Vieni miršta, kad kiti gyventų, sėdamiesi iš jų gyvybę, laisvę, meilę. Mūsų protėviai krito mūšio lauke, auko lami savo vaikams didžiausiąją auką, o birželį mūsų broliai krito ne vaikams, bet su jais. Budelis su žeme išrovė jaunus bei senus, vaikus ir moteris. Jis išpaudė paskutinį skausmo lašą ir nulaižė bedžiūstantį kraują. Jam neužteko žmogžudystės, jis išrado tautžudystę.

Kai žmogus be reikalo kankina ir užmuša nekaltą gyvulėlį, mums kyla pasibaurėjimo jausmas; kai žmogus nužudo žmogų, sąžinė nerimauja dėl papildyto nusikaltimo; o ką turime galvoti ir jausti, kai išžudomos šeimos, gentys ir ištisos tautos?

Lietuva pergyveno ir šiuo metu dar pergyvena vieną iš didžiausių tarptautinių nusikaltimų. Civilizuotas žmogus laiko genocidą kraugerišku tautos teisės pažeidimu. Ironišku sutapimu pati Sovietų Sąjunga pripažįsta, kad genocidas yra didelis nusikaltimas. Popierinėse deklaracijose ji pasisako prieš tautų, rasų, religijos, kultūros naikinimą. Bet ar ji prisimena tas deklaracijas, kai jos budeliai šaudė, kankina ir tremia nekaltos tautos sūnus ir dukteris?

Šiandien prisimename savosios tautos aukas liūdesio pilna širdimi. Pasigendame savo artimųjų, tėviškių, savo numylėtų koplyčių. Keliame akis į Aukščiausiąjį, kad pasigallėtų mūsų tautos. Jis per amžius augino, globojo ir išlaikė ją gyvą dideliu pavojumi akivaizdoje. Taip, mes pasitikime Viešpačiu ir stengiamės suprasti Jo valią. Jis neatmes mūsų maldų ir išgirs mūsų šauksmą. Jis leis, kad tautos kraujas išugdys nepalaužiamos valios galiūnus, kurie praskins tautai kelią į ateitį.

Vytenis

*Kaip upė metai plauks,
laukai žydės kasmet iš naujo,
Ir kelsis vėl
iš tavo kraujo Lietuva.*

Kariūnas (nežinomo partizano slapyvardis)

Birželio 13-14: Tautos Gedulo Diena

Valiūno ir Lozoraičio pasitarimas

Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas kovo 14 ir 15 dienomis buvo Romoj, tarėsi su Diplomatinijos šefu ministru S. Lozoraičiu, dalyvaujant Lietuvos atstovui prie Šv. Sosto.

Diplomatinijos šefas padėkojo Vliko pirmininkui už susirūpinimą Diplomatines tarnybos egzistencijos sutvirtinimu ir pažymėjo, kad daromi atitinkami žodavimai nustatyti, kur galima skirti naujus diplomatus.

Pasikeitus mintimis dėl esamos tarptautinės padėties, buvo priimta išvada, kad valstybingumo tęstinumui užsienyje turi būti skiriamas didelis dėmesys, tačiau tęstinumo pilnaties atkūrimas šiuo metu nėra aktualus.

Pasitarimo dalyviai išreiškė viltį, kad politinis darbas, reikalaujantis iš visų užsienio lietuvių didelių ir vieningų pastangų, vyks ir toliau, išlaikant bendradarbiavimą ne tik tarp įvairių veiksmų, bet ir politinių bei visuomeninių organizacijų viduje.

(E.)

LIETUVIAI PASAULYJE

Australija

BALTIEČIŲ SAVAITĖ ADELAI-DEJE birželio 10-18 d.d. rengia Australijos Baltiečių Taryba paminėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atstatymo šešiasdešimtmečiui. Šia proga įvyks baltiečių dailininkų darbų bei tautodailės paroda, jaunimo koncertas, kuriame dainų, šokių bei deklamacijų programą atliks lietuvių, latvių ir estų jaunimas. Savaitė bus užbaigta bendru trėmimų Sibiran minėjimu birželio 18 d. Šv. Pranciškaus Ksavero katedroje, dalyvaujant baltiečių chorams ir solistams. Savaitės renginius papildys antroji baltiečių konferencija. Pirmoji, įvykusi 1968 m. pavasarį, buvo skirta baltiečių tarpusavio bendradarbiavimui. Jos darbai yra išleisti atskiru leidiniu. Šiometinėje konferencijoje bus palieštos visai Australijai bei jos gyventojams aktualios problemos. Paskaitininkais pakviesti įvairių sričių specialistai, universitetų profesoriai, parlamento nariai. Konferencijos atidaryme dalyvaus federacinės ir valstijų vyriausybės pareigūnai. Paskaitininkų eilėse minimi: dr. V. Smolicz — "Daugiakalbė Australijos visuomenė", A. P. Taškūnas — "Dvilypės pilietybės klausimas Australijos baltiečių tarpe", T. R. McGlynn — "Viešoji Pabaltijo ir Australijos nuomone", M. Hodgman — "Baltijos valstybės — laisvės kovų simbolis". Konferenciją rengiančioje Australijos Baltiečių Taryboje lietuviams atstovauja L. Gerulaitis, J. Lapšys ir V. Neverauskas.

Britanija

A. a. **JUOZO LŪZOS ATMINIMUI** P. B. Varkala parūpino 700 svarų sterlingų. Jis siūlo šią sumą, padalintą į dvi dalis, panaudoti literatūrinėms žurnalistėms jaunimo premijoms. Pirmoji premija galėtų būti įteikta sekančiais metais įvyksiančio lietuvių jaunimo kongreso metu, antroji — 1980 m. pavasarį. Šiame konkurse dalyvauti tik Europoje gi-

mę ir joje gyvenantys lietuviai jaunuoliai nuo 18 iki 28 metų amžiaus. Jie turi parašyti ir išleisti lietuvių kalba literatūrinį ar politinį veikalą, susietą su mūsų tauta, arba per vienerius metus paskelbti bent tris straipsnius kultūriniais ar visuomeniniais klausimais "Europos Lietuvoje". Vertintojų komisijon P. B. Varkala pasiūlė rašytojus K. Barėną ir R. Spalį, kurie patys susirastų trečią narį. Jeigu neatsirastų premijos reikalavimus atitinkančių kandidatų, komisija ją galėtų smulkesnėmis sumomis paskirti lietuviams jaunuoliams už jų rašinius svetima kalba kitataučių spaudoje. Tokie straipsniai turėtų liesti lietuviams artimas temas.

JA Valstybės

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS POSEDYJE gegužės 6 d. atkreiptas dėmesys į tendencingus faktų iškraipymus televizijos filme "Holocaust". Kadangi lietuviai lig šiol neturi mokslinio dokumentinio veikalų apie nacių okupaciją ir jų Lietuvoje vykdytą žydų mažumos tautžudystę, valdyba nutarė paskirti stipendiją iki \$500 lietuviui mokslininkui, kuris paruoš ir moksliniame žurnale paskelbs studijinį straipsnį šiuo klausimu. Jame turi būti išryškintos Lietuvos laikinosios vyriausybės pastangos 1941 m. padėti žydams. Straipsnio autorių pasirinks JAV LB visuomeninių reikalų taryba. Jam bus leista naudotis LB archyve esančia medžiaga. Iš leidyklos "Lerner Publications" buvo gautas pasiūlymas prisidėti prie JAV pradžios mokykloms leidžiamo vadovėlio apie Baltijos respublikas. Šį leidinį finansuoja ir autoriui honorarą skiria pati leidykla. Nutarta prašyti JAV LB švietimo tarybą, kad ji surastų autorių. Iš reikalų vedėjo A. Gailiušo pranešimo paaiškėjo, kad JAV LB vedamam Lietuvos laisvinimo darbui šiomet jau gauta \$30.640, o tai yra pora tūkstančių daugiau nei pernai. Žiniaraščiui "Bridg-

es" patvirtinta \$500 parama, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungai — papildoma \$250 suma.

Britanija

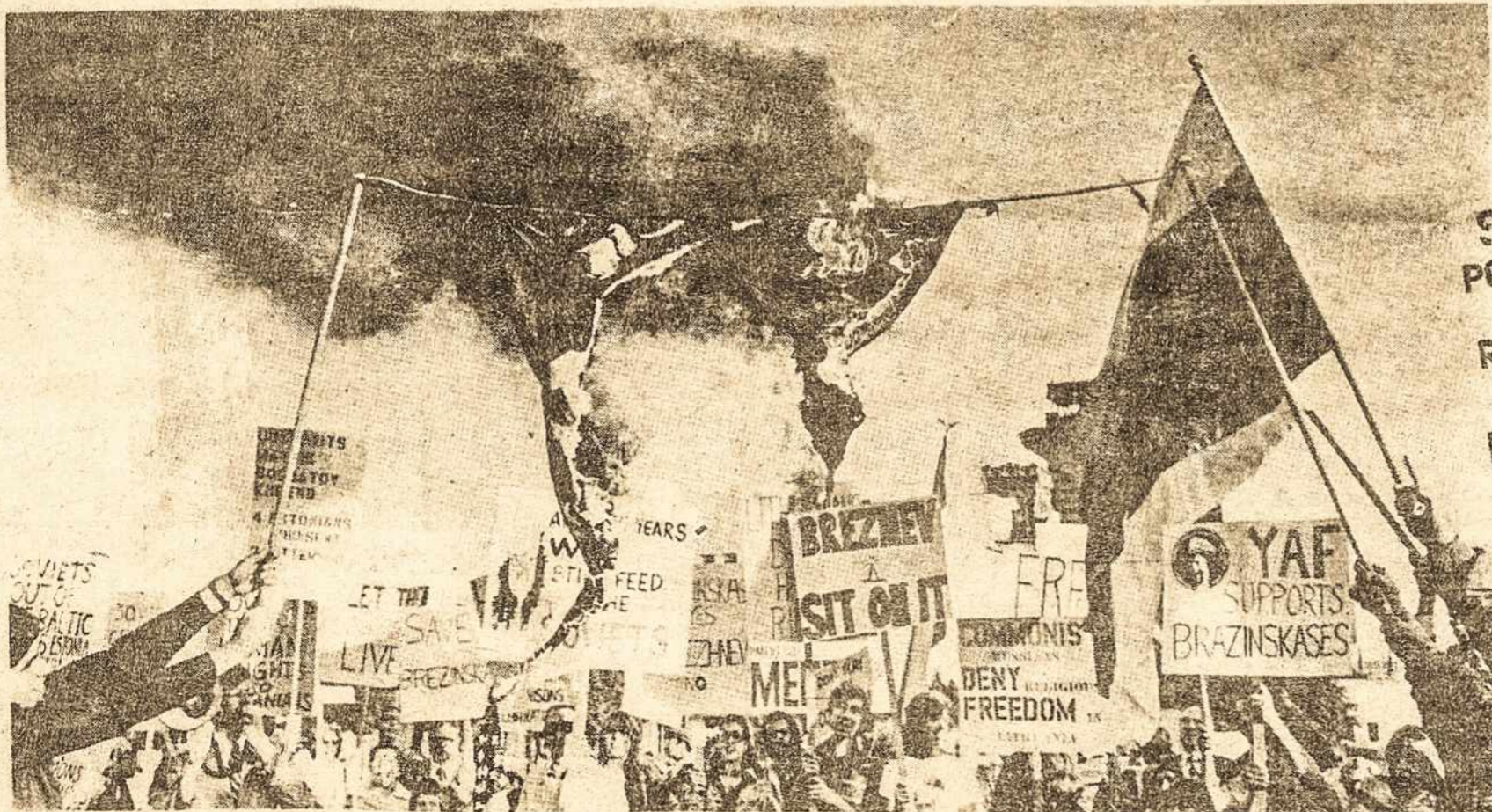
LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS paskelbimo šešiasdešimtmečio proga Londone leidžiamas lenkų dienraštis "Dziennik Polski" į savo pirmą puslapį išidėjo jį užpildantį Lietuvos istorijos žinovo K. Okuličiaus straipsnį apie lietuvius ir Lietuvą. Autorius savo rašinį pradeda kasmet Londono Lietuvių Namuose rengiamais minėjimais, supažindina skaitytojus su įvykiais, kurių dėka Lietuva atgavo savo nepriklausomybę 1918 m. Jis taipgi rašo apie gausią mūsų išeiviją JAV ir Kanadoje, jos organizacijas, diplomatinę Lietuvos tarnybą, pastangas išlaisvinti Lietuvai. K. Okuličius, kalbėdamas apie sovietų okupuotą Lietuvą, daro išvadą, kad ten lietuviai dažnai įsijungia į kompartiją patriotiniu tikslu, norėdami padėti savo kraštui. K. Okuličiaus nuomone, net ir toks aršus komunistas A. Sniečkus kovojo prieš Lietuvos rusinimą. Dėlto rusiškumo žymės Lietuvoje esančios gerokai mažesnės, negu Latvijoje ir Estijoje. Londone veikusi Adomo Mickevičiaus draugija pakvietė lietuvius į Liublino unijos sukakties minėjimą, norėdama su jais užmegzti ryšius, bet lietuvių nesusilaukė. Londono lenkus nudžiugino organizuotas lietuvių dalyvavimas Katyno aukoms skirto paminklo atidengime, ypač tautiniais drabužiais apsirėngusios lietuvių padėtos vainikas. K. Okuličius, siekdamas išeivijos lenkų ir lietuvių bendradarbiavimo, pastebi šviesesnio pobūdžio balsus spaudoje šiuo klausimu. Prie tokių balsų jis priskiria prof. R. Mišnio straipsnį 1977 m. žurnalo "Lituanus" 1 nr. K. Okuličius taipgi teigiamai vertina pasikalbėjimą su Tomu Venclovu, kuris buvo paskelbtas lenkų dienraštyje. T. Venclova pareiškęs, kad lietuviai nesileis į kompromisus dėl Vilniaus klausimo ir kad ši lenkų kova esanti pralaimėta. Net ir išsilaisvinus iš Sovietų Sąjungos jungo, seni ginčai neturėtų būti atnaujinti. Tokiai minčiai K. Okuličius pilnai pritaria, siūlydamas jos laikytis ir lenkams.

Šveicarija

ŠVEICARIJOS UKRAINIEČIAI balandžio 15 d. Zueriche paminėjo Ukrainos paskelbimo nepriklausoma valstybe šešiasdešimtmetį. Minėjimas buvo tarptautinio pobūdžio, dalyvaujant kitų tautybių atstovams. Lietuviams atstovavo: dr. I. Pečiulionytė, J. Stasiulienė, dr. A. Gerutis, Šveicarijos LB pirm. dr. A. Kušlys ir J. Jakaitis. Įvadinį žodį tarė Ukrainiečių Susivienijimo Šveicarijoje pirm. dr. R. Prokopas, apie Ukrainos istoriją kalbėjo A. Melnykas, apie šios šalies ateities viltis — Zuericho universiteto tarptautinės teisės prof. dr. W. Kaegi. Koncertinę programą atliko bandūrų ansamblis: beletos šokėjai Eugenija ir Fredas Zwaagstros, J. F. Haydno kūrinius grojęs styginis Liucernos miesto kvartetas.

Vokietija

DEMONSTRACIJOSE PRIEŠ I. BREŽNEVĄ, surengtose Bonnoje jo vizito proga, dalyvavo ir apie 60 lietuvių. Buvo nešamos dvi didelės mūsų trispalvės — viena kartu su baltiečiais, kita — lietuvių grupės priešakyje, kur ypač didelio dėmesio susilaukė originalus kryžius, apraizgytas spygliuotomis vielomis. Lietuvių grupė atkreipė žiūrovų dėmesį, ypač dėl tautinių drabužių, kuriais buvo pasipuošusios moterys ir merginos. Sovietų Sąjungos bei jos vadovo L. Brežnevo Lietuvai daromas skriaudas atskleidžiamai atsišaukimai. Šūkiams plakatuose buvo reikalaujama laisvės Baliai Gajauskui, Viktorui Petkui, Petriui Paulaičiui, Šarūnui Žukauskui, Nijolei Sadūnaitėi, Petriui Plumpai bei kitiems politiniams kaliniams. Keletą plakatų su N. Sadūnaitės nuotraukomis nešė ir Esseno vokiečių grupė, garsinusi gegužės 28 d. pamaldas Šv. Gertrūdos parapijos šventovėje už persekiojamus Lietuvos krikščionis ir N. Sadūnaitę. Demonstracija bandė pasinaudoti naujųjų nacių partija, susilaukusi griežtų šūkių: "Šalin, naciai!" Jų reikalavimai netgi buvo kreiptasi į policiją, pabrėžiant, kad šioje demonstracijoje neturi teisės dalyvauti politinės partijos. Buvo trys pagrindiniai kalbėtojai — Žmogaus Teisių Draugijos pirm. prof. dr. A. Nitsche, ilgus metus kalintas R. Vokietijoje, tremtinys gen. P. Grigorenka ir latvių pastorius Klavinš. Prof. dr. A. Nitsche pirmiausia atsiribojo nuo nacių nelegalaus įsijungimo demonstracijon. Jis taipgi pranešė, kad Sovietų ambasadoj yra paliktas L. Brežnevui skirtas raštas, reikalaujantis laikytis Helsinkio susitarimų, paleisti už žmogaus teises kankinamus kalinius. Jų sąrašė buvo dviejų lietuvių pavardės — N. Sadūnaitės ir V. Petkaus. Gen. P. Grigorenka priminė, kad ukrainiečių, gudų ir baltiečių tautos šiandien yra mažiau spaudžiamos, kaip Čekoslovakija, Vengrija, Lenkija, Rumunija, Bulgarija ir R. Vokietija. Nors gen. P. Grigorenka ir L. Brežnevas II D. kare buvo ginklo draugai, dabar jam jo potvarkiu esanti atimta Sovietų Sąjungos pilietybė. Pastorius Klavinš pabrėžė, kad L. Brežnevas neturi jokios teisės kalbėti okupuotų Baltijos respublikų vardu.

Per demonstracijas prieš Sovietų propagandinę parodą lapkr. 12-29 dienomis Los Angeles mieste buvo sudėgintos keturios sovietinės vėliavos.

Vaizdelyje matome baigiančią degti sovietinę vėliavą ir vietoj jos iškelta neprikl. Lietuvos vėliavą.

Foto A. Gulbinskas

TARNYBĀ KARIUOMENĖJE — GARBĖ AR BAUSMĖ?

Iš "Aušros" Nr. 9 (49)

LIETUVOS TSR AUKŠČIAUSIOS TARYBOS PREZIDIUMO PIRMININKUI DRG. A. BARKAUSKUI

PAREIŠKIMAS

1976 m. vasarą mes — žemiau pasirašiusieji — už savo tautines bei religines pažiūras buvome pašalinti iš Vilniaus Vienuo-
nės vid. mokyklos. Nekartą neverta buvome nuvežti į saugumą ir miliciją. Mūsų persekiojimas tebesitęsia iki šiai dienai. Įvairūs pareigūnai grasino, kad būsime paimti į kariuomenę, o bet koks mokslas aukštesnioje mokykloje bus užkirstas. Mes šiais gąsdinimais nepatikiame, nes demokratiškiausia pasaulyje TSRS Konstitucija juk garantuoja visiems piliečiams

teisę į mokslą. Todėl A. Masiulionis ir A. Tučkus mėgino stoti į aukštąsias mokyklas. Masiulionis nepraėjo konkurso, o Tučkus, sėkmingai išlaikęs egzaminus ir surinkęs reikiamą balsų kiekį, į VVU Matematikos mechanikos fakultetą nebuvo priimtas. Priežastys oficialiai nebuvo nurodytos, tačiau rektorius drg. Kubilius prasarė: "Informacija iš aukščiau". V. Bogušiai ir J. Sasnauskai, baigusiems VIII vakarinę mokyklą, buvo duotos tokios charakteristikos, su kuriomis jokia aukštoji mokykla nepriimtų studijuoti. Štai ištrauka iš vienos jų: "Mokiniai trūksta politinio sąmoningumo (...), pažiūros į daugelį mūsų visuomenės reiškinių yra nesveikos, nepagrįstos". O Masiulionio charakteristika teigė,

kad "mokinys neišsivadavęs iš religinių prietarų". Tučkus vėliau bandė mokytis 31-oje technikos mokykloje tačiau ir čia atkeliavo visagatinti "informacija iš aukščiau" — po poros dienų jis buvo pašalintas. Priežastis, anot direktoriaus pavaduotojo, — pamestas Tučkaus pareiškimas. Komentarai kaip sakoma, nereikalingi.

Mes tapome tarybiniais piliečiais ne savo valia ir noru, o tik todėl, kad gimėme Lietuvoje. Tarybinė spauda tvirtina, kad tarnavimas tarybinėje armijoje yra garbės dalykas, teikiąs kiekvienam jaunuoliui pasididžiavimo jausmą. Mes, deja, panašaus pasididžiavimo neįgauname, nes tiek saugumas, tiek milicija įtikinėjo mus, kad kariuomenė bus bausmė už mūsų įsitikinimus. Nežiūrint to, mes neatsisakome tarnauti tarybinėje armijoje. Mes tik prašome, kad paliktumėte mus tarnauti Lietuvoje. Tam yra priežasčių:

1. Esame praktikuojantys katalikai. Tarnaudami Lietuvoje, tikimės galėsią šventadieniais dalyvauti šv. Mišiose ir naudotis šv. Sakramentais. Turime pilną teisę reikalauti, kad šios sąlygos būtų mums sudarytos.

2. Buvome tikinami, kad karinę tarnybą atliksime Špicberge ne ar prie Kinijos sienos. Yra pavyzdžių, kai jaunuoliai grįžta iš kariuomenės dvasiškai ir fiziškai sužaloti. Lietuvoje mes galės aplankyti tėvai ir sekti, kokiose sąlygose mes gyvename.

Liaudies rašytojas J. Baltušis su pasididžiavimu teigia, kad Lietuva šiandien "laisva, nepriklausoma". Kiekvienam aišku, kad laisvos valstybės piliečiai karinę tarnybą atlieka savo tėvynėje. Net fašistinė Lietuva, visapusiškai priklausiusi nuo užsienio imperialistų, savo karių nesiųsdavo atlikti tarnybą į Vokietiją ar Angliją. Patenkinę mūsų prašymą, Jūs patvirtintumėte J. Baltušio ir kitų propagandistų žodžius.

Tad dar kartą prašome Tamsią, kaip suverenios Lietuvos valdovą, nesiųsti mūsų tarnauti į svetimą Rusiją, bet palikti tarnauti Lietuvoje.

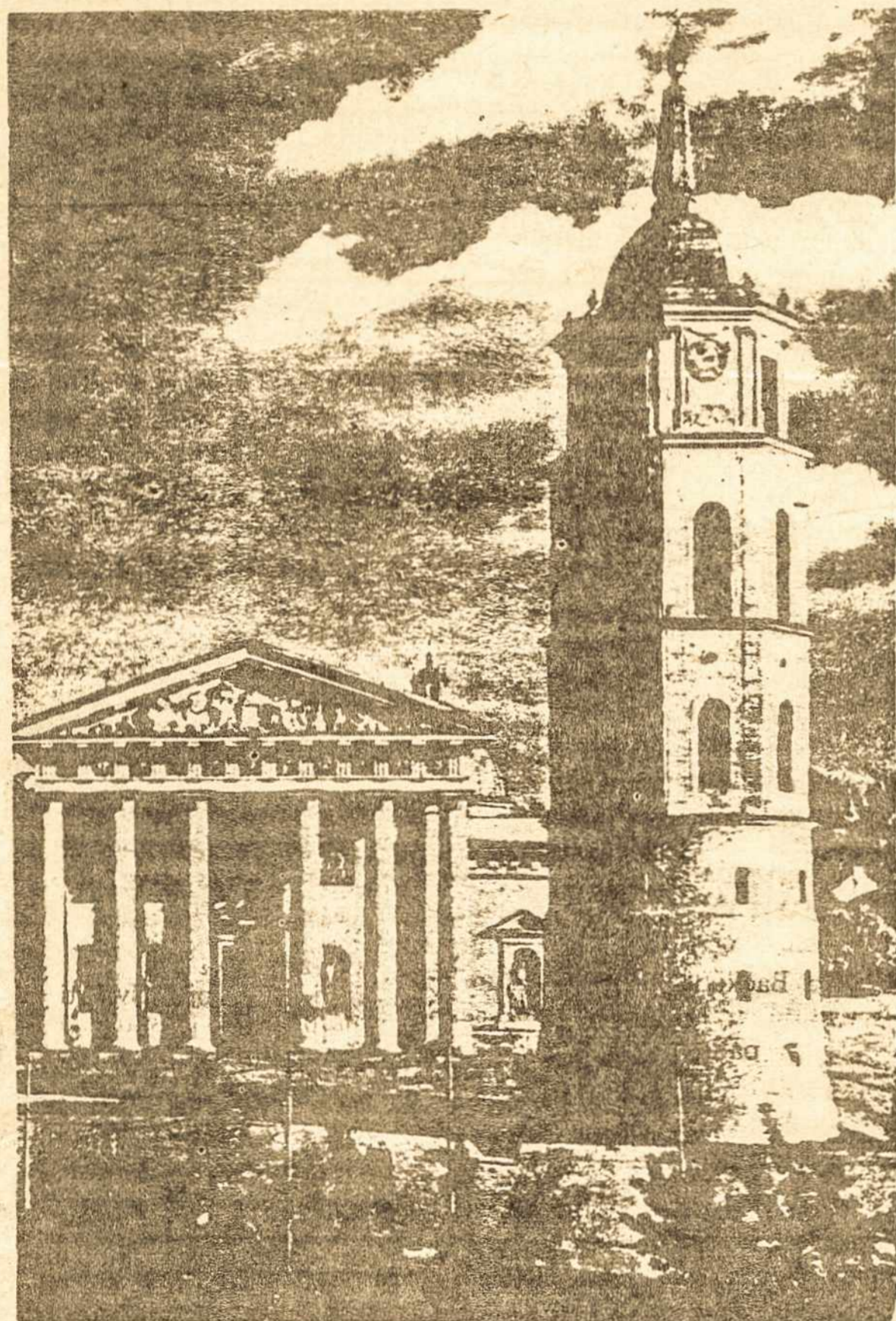
Vytautas Bogušis, Viln., Savičiaus 13-8

Algirdas Masiulionis, Viln., Ramunių 29a

Julius Sasnauskas, Viln., Garelio 15-15

Andrius Tučkus, Viln., Šaltkalvių 68-6

Vilnius, 1977 lapkričio 8 d.

Vilniaus katedra ir varpinė. Katedra statyta 1387, tai yra, tais pačiais metais, kai Lietuva priėmė krikščionybę. Vėliau katedra buvo kelis kartus perstatyta. Paskutinis perstatymas padarytas pagal architekto Lauryno Stuokos-Gucevičiaus planus 1777, tai yra prieš 200 metų. 19 amžiaus pradžioje ant fasado stogo buvo užkeltos trys statulos, kurias bolševikai nugriovė. Katedra dabar paversta muziejumi ir koncertų sale. Varpinės bokšte įrengta kavinė.

MŪSŲ KALINIAI

Balio Gajausko byla, kurią veda majoras Pilelis, baigta ir perduota teismui.

B. Gajauskas kaltinamas turėjęs ryšio su Solženicyno fondu ir Lietuvos partizanų archyvu. Po Naujųjų Metų tardytojas Pilelis ir papulkininkis Kežys buvo atvykę į Kauno saugumą tardyti Balio motinos ir sužadėtinės. Kadangi motina serga, tai tardytojas atvyko į butą. Pagal tardytoją Kežį, Balio laukia 10 m. lagerio bausmė.

Balys Gajauskas lageriuose praleido 25 metus ir išliko gyvas. Dabar KGB nori jį sudoroti. Todėl visų geros valios žmonių šventa pareiga visomis galimomis priemonėmis ginti šį gerą, dorą ir visiškai pasišventusį Tėvynę lietuvių ir katalikų. Balys Gajauskas užtarnautai gali būti laikomas kenčiančios ir besipriešinančios Tėvynės simboliu.

Su didžia viltimi laukiame, kad mūsų broliai išeivijoje, ypač Simas Kudirka, kuris gerai pažįsta Balį, padarytų visa, kad Balys Gajauskas būtų išvaduotas arba išleistas į užsienį. Naujas lagerinės bausmės terminas jam bus tolygus mirties sprendimui.

1977 lapkričio 19 iš lagerio buvo paleistas Povilas Petronis. Jis buvo nuteistas 1974 (žr. "LKB Kronika", Nr. 13) už maldaknygių gaminimą ir nelegalios literatūros dauginimą. Prieš paleidžiant mėnesį laiko buvo psichologiškai apdorojamas Vilniaus KGB būstinėje.

Ona Pranskūnaitė atlieka bausmę Kozlovkoje. Jos adresas: Čuvaškaja ASSR, Kozlovka, p/ja JUL 34/5a. Ona Pranskūnaitė siuvykloje siuva lietuviškus. Normos labai didelės. Per 8 val. darbo dienos eina į kitą fabriką ir 4 val. siuva pirštines. Viename laiške rašo: "Mano sveikata bloga. Gal čia užges trapi mano gyvenimo žvakutė, bet mano širdyje niekuomet ne užges Dievo, Tėvynės nei savo tautiečių meilė... aš esu viskam pasiryžus: ir aukai, ir kančiai ir mirčiai".

• Stiprių žmonių esame reikalingi, nes stovime prieš didelį uždavinį — nesunykti trąša svetimuosiuose, o išsiskleisti pasaulyje Lietuvos žiedu, kurlant dvasinės erdvės Lietuvą.

DR. J. GIRNIUS

TIESA IR GYVENIMAS

Artimo meilės gyvenimo kelyje

A. A. GAILESTINGOJI SESUO-AKUŠERĖ
STASĖ PIESLEKAITĖ-JUODAKIENĖ

A. A. Stasė Pieslekaitė-Juodakienė

Su atgimusių pavasariu pagerbiame gailestingąsias seseris, kurios savo darbu, pasiaukojimu yra lyg tie angelai sargai, padeda nelaimės ištiktiems, sergantiems žmonėms. Lietuvių kalboje tur būt jų profesijai ir nebuvo galima parinkti gražesnio, prasmingesnio vardo. Ir kas gali būti sergančiam žmogui artimesnis, jeigu ne sesuo, pasipuošusi gailestingumo aureole

Kovo mėnesyje, (kuris yra skirtas jų pagerbimui) su pirmaisiais pavasario žiedais pasveikiname gailestingąsias seseris. Pagerbiame prisimindami ir mirusiąsias, pasimeldami ir nuveždami ant jų kapo pavasario tulpių ir lelijų žiedus.

Šiandien mes lenkiame galvas prie a. a. gailestingosios sesers-akušerės Stasės Pieslekaitės-Juodakienės kapo. Ji visą savo gyvenimą skyrė artimui, jį mylėdama ir jam visados padėdama. Ėjo padėti niekieno neprašoma ir neraginama, kai tik sužinodavo, kam reikalinga ištiesti pagalbos

ranką. Aprūpinusi šeimą, žiūrėk, ir besukbanti ten, kur jos meilės pilna širdis reikalinga, kur jos nuovargio nežinančios rankos gali padėti. Ji nešė su pasididžiavimu, daug kam nematant ir nežinant, gailestingosios sesers raudonąjį kryžių, simbolį artimo meilės. Gal kartais nuo nuovargio jos akys merkėsi, gal ir jėgos buvo išsekusios, bet ji visados su šypsniu, su gražiu žodžiu nelaimingąjį paguosdavo, jam padėdavo.

Tokia visados besišypsanti ją matydavome šeimoje, tokia ji buvo draugų būryje. Kur ji buvodavo, ten skambėjo kalbos, juokas. Ji visur sukeldavo džiaugsmingą nuotaiką, buvo paprasta, draugiška, visą mylima, laukiama, pasiilgstama.

Prisimenu, kai po dešimtmėčio nesimatymo Irena ir Vytautas Linartai surengė susitikimo vaišes su Stase ir Stepu Juodakiais, mums jos paliko ilgų prisiminimų gražiausius iš gyvenimus. Kas ka papildė ar Stasė Ste-

pą, ar atvirkščiai, sunku pasakyti. Abu jie draugiški, visų mylimi. Tokioje aplinkoje išaugo ir abi dukterys: Nijolė ir Danguolė

Velionė gimė 1910 metais, gegužės mėn. 27 d Ukmergės apskrityje. Gelvonų valsčiuje. Pavitynės kaime. Mokėsi Gelvonų vidurinėje mokykloje ir vėliau Ukmergės gimnazijoje. 1934 metais baigė Dailės darbu mokyklą ir kurį laiką mokytavo šiauliu mergaičių gimnazijoje. Darbas mokykloje labai patiko, bet siekė kitos profesijos kad daugiau galėtų padėti artimui. 1940 metais baigė Valstvybinę Akušerių mokyklą ir kaip pasižymėjusią moksle, pakvietė dirbti Vytauto Didžiojo Universiteto klinikoje, kur išbuvo iki pasitraukimo į Vakarus. Gyvendama Vokietijoje dirbo Würzburgo ligoninėje kaip gailestingoji sesuo-akušerė. Atvykusi į Ameriką nesiryžo dirbti savo profesijoje, nes čia reikia skirti įvairias skirtingas darbo valandas ir dienas, kas atitraukia nuo šeimos, nuo mokslą siekiančių dukterų. Todėl turėdama ir kitą profesiją — dailių darbų — iki dukterys baigė universitetą dirbo siu-
vykloje.

Vyru Stepui išėjus į pensiją išsikėlė iš East Chicago, kur gyveno ilgus metus, ir nusipirkę žemės Lakeside (Michigan) pasistatydino išsvajotus namus, kur tarėsi gražiai praleisti poilsio metus. Nepaprastai mylėdama gelės, įrengė gražų, didelį lietuvišką darželį, taip pat talkindama Stepui užveisti sodą, prisodinti medžių. Sakoma, kad ir gelės myli žmones, jei jaučia jų meilę. Ir a. a. Stasė draugai vadino gėlių karalaitė. Ji joms dainas dainuodavo, šypsniu išbučiuodavo.

Bet staiga vieną rytmetį gelės suglaudė žiedus, nulenkė savo margaspalves galvutes. Jų karalaitė Stasė susirgo. Išimetė vėžys. Nors ėmė lūžti sveikata, bet nepajėgė palaužti jos dvasios. Laikinai atsisveikinusi su savo darželiu, išvyko į Lietuvą atsisveikinti su ten gyvenančiomis giminėmis.

draugais. Aplankė visas Vilniaus bažnyčias, išbučiuavo Rūpintojėlio kelius ir pasakė paskutinį kartą sudie savo mylimiems žmonėms kraštui, išsiveždama ašaras ir žemės saują.

Grįžo labai palaužta. Mažai skųsdamasi, tik niekam nematant nubraukdavo nuo akių lyg tėviškės rytmečio rasos lašelius.

Vienuolika metų kovojo su liga. Pati ilgus metus kitus guosdama, ligoje padėdama, turėjo didelį dvasinę jėgą. Ir kai žiemos audros pūgomis užvertė jos sodą, darželį, nuvežta į ligoninę prašė nepalikti jos ten ir leisti jai su visais atsisveikinti jos naujoje gražioje sodyboje, jos amžinojo poilsio namuose.

Ir kai šiandien spauda mirga straipsniais ir nuotraukomis pagerbiant gailestingąsias seseris, kai mūsiškos ligoninėse sutinkame tavo profesijos drauges papuoštas gėlėmis, mes vieni padėsime gėles prie tavo kapo, kiti padės jas prie Dievo Motinos kojų, ir daug kas nupins tau gražiausią vaikų maldos žodžiais. Ir ilgai mums liks atmintyje pasakyti prie tavo karsto inž. Kazimiero Pociaus žodžiai: Tu gyvenai kitiems nešdama laimę.

Vytautas Kasnis

DIRVA

• Mes greičiau būsime linkę pasiaukoti, jei atsiminsime, kad tėvyneje likusieji neša kur kas sunkesnę našą negu mes... J. ERETAS

“Lygus” jaunimo žodis seime

Visuomeniniuose mūsų posėdžiuose neretai pasitarimų pradžioje susirinkę pareiškia — “einame iškliausių jaunimo minčių”, ir tą sakinį vėl atsime name posėdžio pabaigoje, ka kampe sėdintysis ar sėdinčioj dar neturėjo progos tarp ilgų pasisakymų žodelio įkišti. Pagal PLB seimo planus, jame turėtų būti išgirstas “lygus dialogas” su jaunimo atstovais, kurių dalyvaus dvylika.

Viena priežastis, kodėl šis dialogas teisiškai lygus, yra ta, kad PLB seimo atstovai visi turi lygų balsą, o jaunesnio amžiaus seimo dalyviai bus buvę savo kraštų parinkti atstovauti tam kraštui PLB seime (pirmoje vietoje) ir to krašto jaunimo nuomonei ar mintims (antroje vietoje). Jie dalyvauja seime kaip bet kuris savo krašto narys. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga turi savo “seimą” — atstovų suvažiavimą jaunimo kongresų metu. PLB seimas yra atskiras dalykas.

Paskutinysis PLB seimas parėmė PLJS statuto mintį, kad kiekvienoje Lietuvių Bendruomenės valdyboje nariu dalyvautų to paties lygio LJS valdybos atstovas. Čia buvo abiejų jungčių noras išreikšti PLJS statuto pagrindinę kryptį, kad LJS veikia “PLB ribose”, tai yra, pagal Lietuvių Chartos dvasią. Jaunesni seimo atstovai (galima įsivaizduoti ir 30 ar 35 metų neturintį krašto atstovą, kuris nebūtų tuo metu LJS valdyboje ar tokios valdybos “atstovas”) galės įsijungti savo patirtimi jaunimo veikloje į bendrąsias išei-

vijos svarstybas. Jeigu šie 12 ar daugiau atstovų sudarytų tam tikrą idėjinį ar balsavimo “bloką”, tai bus jų asmeninių ir krašto atstovų pastangų vaisius, o ne oficiali PLJS laikysena (kuriai tiksliau atstovauja PLB valdybos narė — PLJS pirmininkė). Gal ir ši aplinkybė vestų į lygesnį dialogą, nes 90-tyje balsų tuzinas yra jau reikšmingas skaičius.

Jauno amžiaus atstovai tokia me seime nėra naujiena — jų buvo kiekviename PLB seime. (Kiti sako, kad Vasario 16 akto signatarų amžiaus vidurkis buvo apie 30 metų, jauniausias dar neturėjęs nė 20 m. Jeigu būtų buvę vyresni, gal nebūtų turėję drąsos nepriklausomybės paskelbimo pasirašyti). Tik šį kartą šešerių metų patirtis Jaunimo Sąjungos veikloje teikia jauniems PLB seimo atstovams stiprų užnugarį.

Vienas šių atstovų rūpesčių kaip tik gali būti lygus dialogas dabartyje ir ateityje tarp PLB ir PLJS. PLB lopšyje gimusi ir sparčiai išaugusi, PLJ Sąjunga gąsdina suaugusiųjų bendruomenę panašiai, kaip gerokai paūgėjęs jaunuolis savo tėvus (ši psichologinį žaisimą aiškiai matome įvairaus lygio LB posėdžiuose), kurie bijo, kad jų vaikas nebus toks taurus, sąmoningas žmogus ir lietuvis, kaip jie (o žmonija tokiomis sąlygomis gyvuoja gal net du milijonus metų). Be glaudaus idėjinio ryšio tarp PLB ir PLJS, esminis Jaunimo Sąjungos statuto ir minties bruožas yra savarankiškas jaunimo veiklos vystymasis, kuris ilgainiui

duotų prieauglio ir vadovų bendrai lietuviškai veiklai, ypač Lietuvių Bendruomenei. Jeigu įvairaus lygio LB “augintų” amžinus vaikus, tokie ir įsijungtų į LB suaugusiųjų veiklą (greičiausiai visai atkristų). Abiejų pusių subrendimą liudija bendros pastangos rengti jaunimo kongresus (pradedant trečiuoju, kai PLJS jau buvo įsteigta). Be to, finansiniais ir kitais klausimais pasidalinama informacija ir svarstybomis.

Įdomu, kad vienintelis PLB valdybos narys, kuris pereis ir į naujai išrinksimą valdybą, yra kaip tik PLJS atstovė (jeigu, aišku, dabartinė PLB valdyba nesiektų antrosios kadencijos), kuri bus asmeninio ir beveik trejų metų valdybos patirties tęstinumo laidas.

Matyt, to lygaus dialogo siek-

dama, PLB valdyba seimo proga pasikvietė dar kitą jaunimo atstovą — Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos narį, kurio dalyvavimui PLB valdyboje turbūt yra ypatingos priežastys, nes normaliai jaunimui galėtų atstovauti (arba jo patirtį ir nuomonę išreikšti) patys valdybų nariai ar atstovai tos pačios Bendruomenės, kuriai ir sportininkai (ir ateitininkai, ir skautai, ir tautinių šokių grupės, ir dainų šventės choristai) priklauso, ir Jaunimo Sąjungos, kuri, pagal pačios PLB mintį, atstovautų ir, svarbiausia, jungtų visą iš-eivijos jaunimą.

A. Saulaitis, SJ

Lietuvių šeimos kalba yra lietuvių kalba

TREMTINIŲ DAINA (gauta iš Sibiro)

Pavasarij paukščiai į tėviškę grįžta...
O mes ar sugrįšim kada.
Praeis mūsų dienos, brangioji jaunystė,
Širdy pasiliks vien skriauda.

Gyvenimas eina už plieninių grotų,
Bet jis nebe tas, nebe tas...
Visa Lietuva atsidūrė Sibire
Ir kas ją į laisvę išves?

Dievuliau Brangiausias, už ką tiek kančių
Kam draudžia tėvynę mylėti?
Nejaugi brangios, laisvos Lietuvos
Neteks mums daugiau jau regėti?

Pavasarij paukščiai į tėviškę grįžta...
O mes ar sugrįšim kada...?
Tai kas mūsų dienos, tai kas mūs jaunystė,
Jei tėviškėj laisvės nėra.

Jaunieji torontiškio ansamblio “Gintaras” šokėjai, išsirikiavę Anapilio salės scenoje metinio koncerto metu

Nuotrauka Omero Burzdžiaus

Modernieji dabarties ginklai

ROMUALDA BURAGAITE.

ŠIDLAUSKIENĖ

Danijos krašto apsaugos ministerija pranešė, kad Sovietų Sąjunga daro bandymus su didelio pajėgumo radijo trukdytojais, kurių tikslas suardyti radijo komunikaciją visame žemės rutulyje. Sovietinių trukdytuvų signalai esą tokie pajėgūs, jog gali apimti visą horizontą ir suardyti žemiau radaro skrendančių lėktuvų ir raketų radijo susisiekimą. Pasak "Flight Journal", sovietai transliuoja 40.000 kv. stiprumu, trukdydami komercinių ir karo lėktuvų radijo komunikaciją Europoj ir Š. Amerikoje. Nuo 1976 m. liepos mėn. FCC (Federacinė Komunikacijos Komisija) gavo tūkstančius skundų dėl radijo signalų, kurie trukdo radijo susisiekimą tokioms firmoms, kaip RCA Global Communications, International Telephone & Telegraph, American Telephone & Telegraph ir kt. Rusija gavo skundus dėl radijo trukdymų iš Švedijos, Norvegijos, V. Vokietijos, Anglijos, JAV ir Australijos. Norvegija, Švedija ir Danija susekė, kad tie signalai ateina iš rytinio Baltijos jūros pakraščio. Juokinga, kai pagalvoji: SALT derybos tebevyksta; JAV kongresas tebesiginčija, ar reikia gaminti žemiau radaro skrendančias raketas, o rusai jau bando ginklus tokioms raketoms nukreipti, apsukti ar trukdyti radijo kontrolę, paversdami seniena ant braižymo lentų tebegulinčias JAV raketas!

1976 m. Britanijos oro pajėgų vicemaršalas Stewart Menaul savo straipsnyje "Sovietų karo mašina" perspėjo, jog už 10 metų Sov. Sąjunga gali būti užtekinai tvirta užimti Vakarų be šūvio, tikslai pagrūmojus naujaisiais ginklais.

Visi žinom, jog sovietai pralenkia laisvą pasaulį tikslai revoliucijomis, špionažu, vergų stovyklomis, masiniais kankinimais ir žudynėmis. Taipgi žinom, kad Rusijoje gaminti skaitytuvai (kompiuteriai), palyginus su Amerikos, yra menki. Va, š.m. spalio pradžioj pakilę sovietiniai astronautai nesugebėjo susijungti su kitu erdvėlaiviu nė po bendrų JAV - Sov. Sąjungos manevrų erdvėje, kur Amerikos astronautai mokė rusus, kaip sujungti erdvėlaivius.

Yra žinoma, kad sovietinė technika daro bandymus su spinduliniais ginklais (laser) ir didelio pajėgumo radijo trukdytuvais. Štai faktai. "Control Data Corp.", Minneapolis, Minn., pagamino milžinišką, 40 tonų magnetą "Cyber 76", kuris kainavo 13 milijonų dolerių. Tai

vienintelis tokio didumo magnetas pasaulyje. "Cyber 76" gali būti panaudotas karo reikalams, oro modifikavimui, energijos jėgainėms ir pan. Š.m. birželio 19 d. didžiuoju JAV aviacijos transportiniu lėktuvu C-5 Galaxy "Cyber 76" buvo išgabentas į Sov. Sąjungoje esantį Augštos Temperatūros Institutą netoli Maskvos, kad Sov. Sąjunga "padėtų" Amerikai ši magnetą išbandyti! Bendrovė "Control Data" tarėsi su Rusija dėl "Cyber 76" pardavimo. Nors dabartinė vyriausybė tam nesipriešino, tačiau Kalifornijos atstovas kongrese Bob Dorman parašė laišką prezidentui, kurį pasirašė dar 309 kongreso nariai, prašydami prezidentą sustabdyti šio magneto pardavimą Sovietų Sąjungai. Pardavimas laikinai sustabdytas, bet kuo tas baigsis, dar nežinia. Tuo tarpu rusai jau montuoja "Cyber" į savo skaitytuvus, kurie bus panaudoti klimato pakeitimams apskaičiuoti.

Klimato pakeitimai

Bandymai su klimato pakeitimu yra daromi jau daugiau kaip 10 metų. Tiek padaryta pažangos šioje srityje, jog 1977 m. gegužės 18 d. Cyrus Vance pasirašė Ženevoje sutartį, draudžiančią klimato pakeitimą naudoti kariniams reikalams ar šiaip nedraugiškiems tikslams.

Pakeičiant teritorijos klimatą, pakeičiama ir tos valstybės ekonominė būklė. Ekonominėi būklei pablogėjus, tauta yra lengviau paklupdoma ant kelių.

VALSTYBĖS DEPARTAMENTO LAIŠKAS VLIKO PIRMININKUI

Vliko valdybos pirmininkas dr. K. Valiūnas ryšium su jo pasiūstu pareiškimu prezidentui Carteriui Vliko seimo proga gavo iš valstybės departamento čia cituojamą laišką.

-o-

Gerbiamas Daktare Valiūnai,

Prezidento Carterio vardu noriu padėkoti Jums už atsiųstą pareiškimą, liečiantį Baltijos valstybių laisvę ir apsisprendimo teisę.

Laisvo apsisprendimo teisės sąvoka mūsų tautoj turi gilią šaknis: dar prieš prezidentą Wilsoną, kuris Versalio taikos konferencijoje 1919 viename iš savo 14 punktų aptarė laisvo apsisprendimo sąvoką, prezidentas Monroe 1820 ragino to meto Europos galybes netrukdyti naujom respublikom spręsti savo

Nualinta tauta yra lengviau užvaldoma neiššovus šūvio. Pvz. tautą galima nualinti pasiunčiant 2-3 mėnesių ilgio liūtis, t.y. supūdyti žemės ūkio gaminius laukuose arba išdeginti juos sausra. Be to, galima pavėjuoti pasiūsti radijo aktyvių dulkių pilnus debesis, kad užnuodytų dar nesuimtą nuo laukų derlių. Šitokia kova gali tęstis metais, gyventojams net nepastebint.

1958 m. dr. Henry G. Houghton, MIT, pasakė: "Man baisu pagalvoti, kokios būtų pasekmės, jei rusai pirma išrastų būdą orui kontroliuoti". 1963 m. spalio 2 d. Los Angeles "Herald Examiner" pranešė, kad Maskvoj pavasariai dabar anksčiau ateina, žiemos lengvesnės, o šiaurės ašigalio ledas pamažu tirpsta. 1972 m. birželio 9 d. Rapid City, So. Dakota, prigėrė daugiau kaip 200 žmonių, nes So. Dakotos atmosferinis institutas darė bandymus su debesimis, kurie jiems nepavyko.

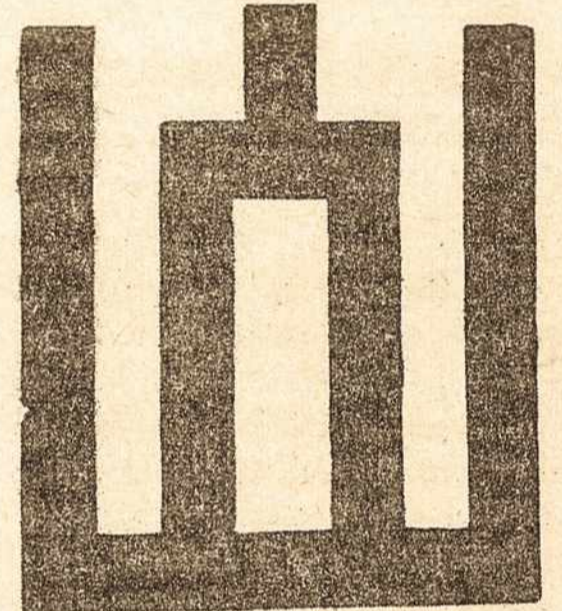
Sovietai jau seniai svajoja ištirpinti Šiaurės Ledinuojo vandenyno ledus, norėdami sušvelninti Sibiro klimatą ir padaryti jį tinkamą žemdirbystei. Meteorologai aiškina, kad Sibiro klimatas turi didelės įtakos viso pasaulio klimatui. Šaltas, sausas Sibiro oras sukelia vėjus, kurie pradeda Kinijos lietaus laikotarpius. Sibiro klimatui pasikeitus, pasikeistų klimatas Kalifornijoje, Niujorke, Londone ir t.t. Ištirpinti šiaurės ledynai užtvindytų Niujorko ir kitus uostus. Siekdami sušvelninti Si-

biro klimatą, sovietai jau padarė 100 mylių ilgio dirbtinę Cymlyanską jūrą, kuri jungia Dono ir Volgos upes. Vien 1973 m. rusai išleido daugiau kaip \$100 milijonų klimato modifikavimui, t.y. 4 kartus daugiau nei JAV.

Rusai siūlo užtvėnkinti Beringo sąsiaurį, kad šaltas Šiaurės Ledinuojo vandenyno vanduo nesimaišytų su šiltu Ramiojo vandenyno vandeniu. Rezultatas — šiltesnės Sibiro žiemos. Tačiau Halacy teigia, jog toks užtvėnkimas pavarytų Ledinuojo vandenyno vandenį pro Aliaską, šiaurės Kanadą į Labradoro srovę. Tai neigiamai paveiktų Grenlandijos, Kanados ir Šiaurės Amerikos klimatą, žuvininkystę ir priverstų uždaryti tokius šiaurės uostus, kaip Halifaxas ir kitus.

Atėjo laikas rūpintis Šiaurės Amerikos apsauga, nes kelias į laisvą Lietuvą veda tikslai per tvirtą, nenugalimą Šiaurės Ameriką. Mūsų tėvai, sovietinių patrankų šūviams dundant, traukėsi į vakarus, o mums nėra kur trauktis.

Tėviškės Žiburiai

viešiesiems reikalams ir departamento kalbėtojas

-o-

Ištraukos iš valstybės departamento leidinio, liečiančios Baltijos valstybes:

JAV užtikrina, kad saugumo ir kooperavimo konferencija nepakeitė jų politikos nepripažinti Baltijos valstybių jėga inkorporavimo į SSSR. Mūsų politika buvo patvirtinta prezidento 1975 liepos mėnesį, Helsinkio konferencijos išvakarėse, ir 1976 vasario 19 laiške estam-amerikiečiam... Vyriausybė teigiamai reagavo į atstovų rūmų ir senato rezoliucijas — nedaryti jokių pakeitimų JAV nepripažinimo politikoj.

(Elta)

politinių likimų.

Lapkričio 14 mūsų atstovas Belgrado konferencijoje, kurioj tikrinamas Helsinkio baigminio akto įgyvendinimas, kalbėjo, atkreipdamas dėmesį į baigminio akto VIII punktą, kuriame aptariamos žmogaus teisės ir laisvas tautų apsisprendimas. Jis griežtai tvirtino, kad "amerikiečiai negali pritarti ar suprasti dar kai kurių jaučiamą, atrodo, būtinumą užmesti savo vidines ar išorines santvarkas kitiem".

Kartu jungiu valstybės departamento leidinį, liečiantį baigminio akto principų deklaraciją, kuriame yra skyrius, aptariąs JAV politiką Baltijos valstybių atžvilgiu.

Būkit tikri, kad pastangos ir toliau palaikyti laisvo apsisprendimo principą bus tęsiamos.

Pasirašė

Hodding Carter III

Sekretoriaus padėjėjas

Literatūra · Dailė · Menas

"KRISTUS MIRŠTA LIETUVOJE"

· André Martin (Peter Falke, CHRISTUS STIRBT IN LITAUEN. Die Baltischen Laender unter Hammer und Sichel. 255 psl. Paul Pattloch Verlag, Aschaffenburg 1977.

Tokio pavadinimo knygą vokiečių kalba neseniai išleido Paul Pattlocho leidykla Aschaffenburg. Iš tikrųjų tai vertimas pernai Paryjuje išspausdintos André Martino knygos "Lituanie, terre de foi, erre de croix" (Lietuva – tikėjimo ir kryžių žemė). Papildyta nauaisiomis žiniomis ir įvykiais, ši knyga supažindina vokiškai skaitančiuosius su šiandienine Lietuvos padėtimi, ypač plačiai nušviečiami astarieji penkeri metai.

Knygos pratarmėje teigiama: kovodami už savo katalikišką tikėjimą, lietuviai drauge kovoja už savo tautinę nepriklausomybę (psl.7). Galingas lietuvių ginklas esanti jų kalba, kurios šaknys siekia žiląją senovę. o giminytė su sanskritu labai domina kalbotyrininkus. Šalia kalbos kitas svarbus lietuvių stiprybės bruožas esąs sunkiuose šimtmetiniuose išmėginimuose užgrūdintas tautos dvasinis atsparumas. Autoriai cituoja vieno jauno lietuvių studento žodžius: "Jei mes būtume siūbuojančios nendrės, kaipgi būtume galėję atsispirti?" (psl.14-15).

Visa knyga suskirstyta į 19 skyrių. Pats pirmasis skiriamas Romui Kalantai (psl. 19-26). Čia gana smulkiai nupasakojamos tos aplinkybės, kuriomis prieš penkerius metus Lietuvoje iškilo liepsnojanti jaunolio gyvybės auka, įspaudusi neišdildomą pėdsaką pačioje naujaisioje laisvės kovų istorijoje. "Gyvuojanti degliu pavirtusio Romo Kalantos auka – skaitome knygoje – žymi Lietuvos istorijos posūkį ir daugelio iliuzijų karčią pabaigą. Vakarų masinės informacijos priemonių abejingumas, o dar labiau skaudi Vatikano tyła prisilėgė Lietuvą, kuri pasijuto apaleista ir galutinai suprato, jog tautų šeimoje ji gali pasitikėti tik savo pačios, visų pirma, dvasinėmis jėgomis" (psl.27).

Pasak knygos autorių, tai nebuvo atsitiktinumas, kad du mėnesiai prieš Romo Kalantos pasiaukojimą spaudos šviesą išvydo ligi šiol tebeįnantis pagrindinio leidinys "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika". Savaiame suprantama, kad KGB mėgino visomis priemonėmis šį leidinį numarinti, bet veltui: masinės kratos, suėmimai, visokis spaudimas neatnešė vaisių. Pasipriešinimo mense įgudę lietuviai išslysta kaip unguriai iš persekiotojų rankų – kaip tie "miško broliai", kurie daugelį metų po okupacijos tebesipriešino iki dantų ginkluotai sovietų armijai (psl. 28-29).

"Nuo 1972 "LKB Kronika" mus tolydžio informuoja. Ji skelbia

ESPERANTISMO

NELSON SILVEIRA

Entre mais de 600 tentativas de lingua internacional, apenas o Esperanto ficou de vez. E não pretende desaparecer. Qual a razão disso?

Acontece que o Esperanto é lógico, é fonético, possui sonoridade e se presta ao perfeito intercâmbio das idéias. O Esperanto é a única língua que se aprende em 3 ou 4 meses. Além disso, é ele um elo perfeito de amizade e compreensão.

Não esperemos que o caos se apresente, mas ponhamos de lado o egoísmo e a comodidade pessoal, dando a

nossa parcela de trabalho para a edificação de um novo mundo, baseado no amor, na paz e na compreensão.

A Associação Paulista de Esperanto, com sede na Avenida São João 1333 e cujo telefone é 222-1781, está apta a orientar qualquer pessoa interessada no aprendizado do Esperanto. Seu expediente funciona de segunda-feira a sábado, das 15 às 19 horas.

Mais do que nunca, o mundo confuso de hoje precisa do Esperanto.

Folha da Tarde, 22.V.1978

LIETUVIŠKOJI ŠEIMA YRA MAŽOJI LIETUVA,
KURIOJE AUGA ATEITIES TAUTA

faktus (pabraukta knygoje – J.L.). Nors pranešimai dažnai atrodo sausi, jie betgi tiesiog primena kankinių aktus. Kaip Rusijoje, taip ir Pabaltijo kraštuose KGB atkakliai stengiasi suduoti pagrindinio leidiniam mirtiną smūgį. Jei betgi rusiškoji "Kronika" yra praktiškai akonfesinė, tai lietuviškasis leidinys griežtai ribojasi pranešimais apie persekiojimus dėl religinių priežasčių" (psl.30) – skaitome knygoje, kurioje, beje, daugiausia remiamasi lietuviškosios kronikos medžiaga.

Atskiruose knygos skyriuose aprašomos lietuvių katalikų pastangos masinėms peticijoms ir skundais atkreipti pasaulio visuomenės dėmesį į sunkias Bažnyčios ir tikinčiųjų sąlygas Lietuvoje, nušviečiamos įvairios antireliginės kovos priemonės, tikintiesiems daromos skriaudos. Knygoje plačiai aprašomas jūreivio Simo Kudirkos atvejis ir pateikiamos ištraukos iš jo parodymo Sacharovo apklausoje Kopenhagoje (psl. 108-110). Pasakojamos Mindaugo Tamonio tragiškos mirties aplinkybės (psl. 110-113), kraštotyryninkų (psl. 113-114) ir religinės literatūros leidėjų bylos (psl. 115-136), aprašomas Nijolės Sadūnaitės teismas (psl. 221-227), pateikiamas Lietuvos katalikų laiškas Berlyno kardinolui Bengschui (psl.229-240) ir pačioje pabaigoje rašytojo Tomo Venclovos pareiškimas Lietuvos kompartijos CK (psl. 241-243).

Šioje knygoje taip pat paliečiamos katalikų gyvenimo sąlygos Latvijoje, Gudijoje ir Ukrainoje. "Tautos, kurios neša vienodą persekiojimų jungą Sov. Sąjungoje, vis labiau suartėja. Tai ypač liečia krikščionių persekiojimo plotmę. Šitas suartėjimas yra lemiamas reikšmės pasaulio ateičiai" (psl.252) – tokiais žodžiais baigiasi įdomi ir vertinga knyga "Kristus miršta Lietuvoje".

Dr. J. Labutis

ESPERANTO (VILTIS) yra dirbtinė tarptautinė kalba. Įdomu, kad ją sukūrė istorinės Lietuvos (Balstogės) žydas, L. Zacharijas Zamenhoff. Savo raštuose (pasklidusiuose per ESPERANTĄ po visą pasaulį) jis dažnai prisimena savo "vargstančią tėvynę Lietuvą". – Šiomet Marilia, SP, įvyks pirmasis P. Amerikos esperantininkų kongresas. Čia tos kalbos pavyzdys – Maironio LIETUVA BRANGI eilėraštis, vieno lietuvių esperantininko išverstas.

Maironis (Litovio)

LITOVIO KARA

(Lietuva brangi)

Vi belas, mia patrujo kara,
Per gloraj tomboj kovrita lando;
Belegas via lazuro klara,
Vin faris kara sufero granda.

Dubisaj valoj de ĉarmo plenas,
Arbaroj verdas ĉi kvazau ruto;
Fratinoj tie an ar promenas,
Kortuŝe kantas el koro tuta.

Nevejis fluas enpensiginta,
Rubande verdan herbejon zonas.
Ĝi ondas vaste je miro inda,
Kaj ĝian penson nur Dio konas.

Ho, kiel bele bienoj blankas,
En la ĝardenoj droninte ĉie.
Al grandbienoj estimo mankas,
Ĉar karan lingvon forgesis tie.

Trilantan kanton vilaĝoj miras –
El alto verŝas ĝin alaudete;
Au jam vespero kaj sun' subiras,
Ekregas ĉion silent', kvieto.

Preĝejoj viaj ne pro la oro
Konataj estas, nek pre ornamo;
Sed tie brulas en ĉiu koro
La kredo, preĝo kaj dia amo.

Kaj kiam antau dimanĉa meso
"Ni genuigu" amaso kantas,
Eĉ sendiulo pro la impresu
En koro kredon denove sentas.

Vi belas, mia patrujo kara,
Per gloraj tomboj kovrita lando
Por vi prapatroj ne vane s'
Ne vane gloris vin ĉiu kanto.

Esperantigis Petras Čeliausk.

MŪSŲ ŽINIOS

PARDUODAMAS NAMAS

170 m² žemės sklypas gerai padalintas, ir naujas dviaukštis namas estilo MEDITERRĀNEO, visiškai užbaigtas, su darželiu, 3 gerai įrengti miegamieji, kurių vienas "suite", 2 tualetės su iki lubų plytelėmis apklotom sienom, eleganti "sacada", patogios salės – seklys, erdvi virtuvė, garažas su įėjimu iš vidaus (2 automobiliams) arba salonas šventėms, tarnaitės kambarys.

Rua Mario Augusto do Carmo (antiga Rua 4) n° 80, travessa da Av. Prof. Luis Inácio Anhaia Mello, Jardim Avelino, Vila Zelina Kreiptis į savininką. Telef. 287.3457.

OLIMPIADAI RUOŠTI KOMITETAS

Numatyta dalyvauti krepšinio, teniso, salono futbolo, bėgimo, plaukimo varžybose. Jei atsirastų dar ir kitų šakų specialistų, galėtų susidaryti ir šių grupė. – Taigi, jau numatyti 35 sportininkai. Gegužės 30 dienos posėdy buvo galutinai aptarta sportininkų apranga – uniforma: marškinukai su Vyčiu ir užrašu LITUANIA (kelnaitės taip pat turės tautinės spalvos dryžius).

KVIEČIAMA KIEK GALIMA DAUGIAU LIETUVIŲ KILMĖS SPORTININKŲ.

Įsirašymas baigiasi birželio (junho) 30 dieną. Įsirašymas vyksta per šį lietuvių komitetą (galima skambinti ML-vos numeriu 273-0338).

Esperantistas se reünem para missã

Entre as várias missas rezadas sábado em louvor ao Dia de Pentecostes, foi realizada uma especial, no período da noite, na Igreja da Consolação, oficiada em esperanto pelo padre lituano e esperantista Pedro Urbaitis, e promovida pela Associação Paulista de Esperanto, que contou com a presença de esperantistas da Capital e do Interior.

A missa foi rezada, também, em regozijo pelo êxito do próximo Congresso Latino-Americano de Esperanto, a se realizar entre 17 e 22 de julho, em Marília, com a presença já estimada de cerca de 900 mil esperantistas. Nesse congresso, serão

delineados os objetivos e temas a serem discutidos no Congresso Universal de Esperanto, que ocorrerá em Brasília, em 1981.

O esperanto é uma língua universal, falada em todos os países e foi criada no século passado pelo polonês Louis Lázaro Zamenhoff. A missa de sábado estiveram presentes entre outros, a presidente da Associação Paulista de Esperanto, Elvira Fontes; a fundadora da entidade, Azália Machado Dias; o presidente do Clube Esperantista de Sorocaba, Elísio Bueno Rodrigues; o diretor-tesoureiro da Sociedade Esperanto de Bauru, Ivan Barbosa; Guiomar Amélio de Aquino, da Associação Universal de Esperanto, e Nelson Silveira, colaborador da Folha da Tarde e responsável pela coluna de esperanto.

Pavasaris Lietuvos laukuose

PABALTIEČIŲ PARODA

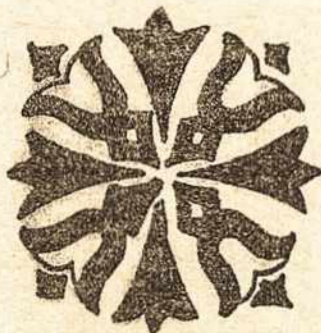
Kaip įprasta, pirmąjį mėnesio pirmadienį Largo Paisandu įvyko Pabaltiečių komiteto posėdis, kurio pagrindinis tikslas buvo PABALTIEČIŲ KULTŪRINĖ PARODA. Posėdį atidarė kpt. J. Čiuvinas, šiemetinis komiteto pirmininkas. Jis pranešė, kad po ilgų pasitarimų, buvo gauta ta pati "Portinari" salė Praça Roosevelt, kur lietuviai, latviai ir estai sušalys jau septintą kartą savo tautų parodą (pertrauktą tik praėjusiais metais). Buvo kliūčių salei gauti kadangi Prefeitūros Turizmo Departamentas buvo panaikintas ir visi jo reikalai perduoti naujam Departamentui "EMURB". Parodos atidarymas įvyks liepos 21 dieną po trijų Pabaltijo valstybių Nepriklausomybės 60-čio minėjimo.

Smulkiau apie PARODĄ ir jos programą sekančiuose ML numeruose.

UŽSIMOKĖJO UŽ ML:

Ona Sasnauskienė	150 Cr.
Aleksandras Suveizda	200 "
Sofija Dutka	200 "
Ona Guigienė	250 "
Liuda Modastavičienė	200 "
PLIAS (Garbės Leidėjas)	700 "
Antanina Zakarauskas	250 "
Vladzė Baltušnikienė	200 "
Liudvikas Jermalavičius	255 "
Elena Kavaliauskienė	200 "
Marija Jakiūnienė	400 "

Klebono įvedimo apeigose kalba vyskupas, Dom Luciano

KULTŪRA
YRA PATS REIKŠMINGIAUSIAS
TAUTOS SUBRENDIMO ŽENKLAS

J. Eretas

MŪŠŲ ŽINIOS

DĒL KO VYKSTAM Į APARECIDA?

Naujasis asmeninės lietuvių parapijos klebonas, kun. Pranas Gavėnas, įvedimo proga užbaigė savo kalbą šiais žodžiais (portugališkai):

“Prisiminkit, kad esate kankinių sūnūs” – neseniai mums rašė São Paulo arkivyskupas, kardinolas Dom Paulo Arns. – Taip, esam sūnūs, broliai ir sesės kankinių, netgi ištisos kankinių tautos. Kankinių mirusių už tikėjimą ir už tėvynę; kankinių, kurie dar ir šiandien kovoja, budi, kenčia, gyvai liudija savo ištikimybę.

Kai žmogus be reikalo kankina ir užmuša nekaltą gyvulėlį, mums kyla pasibaurėjimo jausmas; kai žmogus nužudo žmogų, sąžinė nerimauja dėl papildyto nusikaltimo; o ką turime galvoti ir jausti, kai išžudomos šeimos, gentys ir ištisos tautos?

Įžengiam į birželio mėnesį, kuris mums atneša TAUTOS GEDULO DIENĄ, nes mums primena mūsų tautos žudynes. Nes tik per vieną naktį (1941 m. birželio 13-14 d.) buvo suimta ir išvežta 75.000 lietuvių. Vaikai atskirti nuo tėvų, žmona nuo vyro, vaikai, seneliai, jaunimas, inteligentai, paprasti darbininkai bei kaimiečiai. Neliko šeimos, kuri nebūtų buvus paliesta!

Ir tai neužsibaigė ta viena naktimi. Kiti trėmimai, vienas po kito, sekė metų metus; taip, kad iš Lietuvos buvo išvežta apie 400.000 gyventojų. Panašiai vyko Latvijoje ir Estijoje.

Bet ar visa tai jau pasibaigė ir tapo vien tik liūdna praeitimi? O ne. Ši liūdna padėtis dar tęsiasi ir šiandien. Ir tauta kenčia. Kenčia tautiečiai tėvynėj; kenčiam taip pat ir mes, nors ir laisvam pasauly gyvendami. Ne tik jie, bet ir mes, esam savos rūsies kankiniai, nors, palyginti su jais, daug, labai daug mažesni. Kodėl, pavyzdžiui, aš negaliu laisvai grįžti Tėvynėn, nors savo tėvų kapo aplankyti? Kodėl mano brolis, su kuriuo gyvenu dieną ir naktį, negali nuvykti aplankyti savo senos ir sergančios motutės? Kodėl Vilniaus katedra, katalikiškos tautos širdis, paversta meno galerija? Kodėl tautinė šv. Kazimiero šventovė taip išniekinta, kad paversta ateizmo muziejum? Kodėl Lietuvos katalikai negali laisvai lankyti Šiluvos šventovės, kur 1608 metais apsireiškė Dievo Motina? Kodėl jaunuolis, kuris lanko bažnyčią, negali stoti į universitetą, ar šiaip siekti augštesnio mokslo?

Kol bus tokių dalykų, nėra prasmės kalbėti apie TAIKĄ. Nes nėra taikos, kol nėra teisingumo; ir nėra teisingumo, kol nėra laisvės. Ir ta yra visų mūsų KANČIA.

Numatyta birželio 18 dieną mūsų ŠVENTKELIONĖ Į APARECIDA. Kad tai būtų TAUTINĖ lietuvių šventkelionė. Kad būtų TARPTAUTINĖ šventkelionė, jungianti Pabaltijo – Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautų kolonijas. Ar negalėtų būti ir visų, komunizmo pavergtų tautų atstovų šventkelionė?

Vyksim ten, išreikšti savo Dangiškajai Motinai savo širdgėlą lietuvių TAUTOS GEDULO DIENĄ; vyksim prašyti dvasinės ir fizinės jėgos mūsų tautos kankiniams ir laisvės mūsų Tėvynėi; eisim tenai šaukti prieš pasaulį šią SKRIAUDĄ, kurią mūsų tauta jau keliasdešimt metų kenčia.

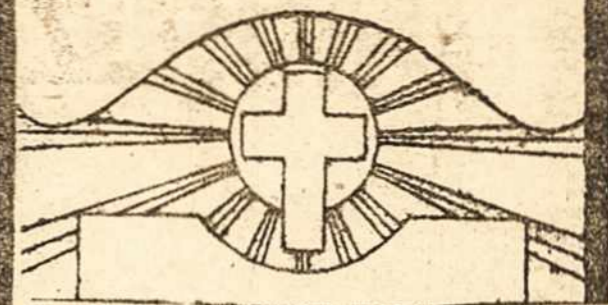
Eisim su pasišventimu ir auka. Bet eisim ir su viltim.

“Pasaulis turi daug kentėti” – pranašavo Marija Fatimoj; tačiau Jinai ir pabrėžė: “Bet galop mano Nekalčiausioji Širdis pergalės”.

Tikimės pamatyti šią Marijos pergalę, ir joje dalyvauti. Su Marijos pergale ir mūsų tauta laimės. Betgi dabar turim prie jos prisidėti. Prisidėti malda, pasišventimu, o taip pat ir savo gyvu asmeniu. Tegul kiekvienas mato mummyse KANKINIŲ TAUTOS sūnų bei dukrą. Ir tegul per mus meldžiasi už mūsų Tėvynę!

Tad VISI ESAME KVIEČIAMI Į APARECIDA!

Be jokios rimtos priežasties atsisakyti šioje šventkelionėje dalyvauti laikyčiau socialiniu nusikaltimu, pažeidžiančiu mus visus – ir čia, ir Lietuvoj.

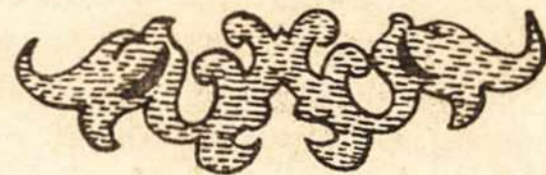
MŪŠŲ MIRUSIEJI

31 gegužės, staigiai pasimirė savo namuose STASYS TAMOŠAITIS, 72 metų amžiaus. Gimęs Kaune, atvyko Brazilijon 1929 m. Ilgai dirbo Antarktikoj, paliko žmoną, Moniką, ir du sūnus, Joną ir Augustą. Po antrųjų vedybų buvo atsidėjęs didesniajam pamaldumui, lankė bažnyčią ir sakramentus, buvo net įsirašęs į Šv. Juozapo Broliją. Jo 7-tos dienos Mišios buvo 7 birželio, 19 val., V. Zelinėje.

Sekmadienį, 4 birželio, mirė ONA JUNOKIENĖ, gimusi Rokišky 1897 m., spalio 4 d. 1927 metais atkeliavusi Brazilijon, per 18 metų gyveno Brooklin Paulista. Iš jos keturių vaikų beliko tik Liuda (Liudija) Junokaitė Ralickienė. Antano Ralicko našle Jos sesers trys vaikai auginami pas Liudą Ralicką. Aušros choro vedėja į Quarta Parada kapines palydėjo kun. S. Šileika. Praeita šeštadienį, 18 val. Šv. Kazimiero koplyčioje, buvo 7-tos dienos Mišios. Ponia Liuda širdingai dėkoja visiems, kurie jose dalyvavo.

Šv. Kristupo įgoninė šeštadienį, 10 birželio iškeliavo amžinybę JUOZAS MEŠKAUSKAS, gimęs Lietuvoj 6 9 1911 m. Palaidotas Quarta Parada kapinėse. Paliko žmoną Oną brolį Antaną, tris dukteris ir žentą.

7-os dienos Mišios bus penktadienį, 16 birželio, 8 val. ryto, Bom Conselho bažnyčioje, Moka.

N.S. Aparecida

Į APARECIDA IS RIO ?

Kun. PETRAS URBAITIS tikisi išvykti į Torontą, į PASAULIO LIETUVIŲ DIENAS, šio mėnesio (junho) 22 dieną, ketvirtadienį, 10 val.

Prieš tai jis dar lankysis šio mėn. 13-18 dd. RIO DE JANEIRE vienos parapietės pensijos reikalui; ir tikisi susitikti su keliais kitais tautiečiais. Tikisi, kad ir tenai susidarys maldininkų grupelė – ir su jais 18 dieną atvyks į APARECIDA, į bendras Brazilijos lietuvių ŠVENTKELIONĖS pamaldas. Iš ten grįš į São Paulą.

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING

médica

HOMENS – SENHORAS
CRIANÇAS

Rua Quartim Barbosa, 6
Vila Santista – Bairro do
Limão. Tel.: 265.7590.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarda chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças. Mini-sombrinhas, tipo italiano e alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.617

C.R.C.80.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274.0677 - (Res. 274.1886)
São Paulo

MŪSŲ ŽINIOS

SVARBUS POSĖDIS

Birželio (junho) 16 dieną, 20 val. šaukiamas Brazilijos Lietuvių Bendruomenės TARYBOS (CONSELHO DELIBERATIVO) POSĖDIS.

Posėdin kviečiami visi TARYBOS NARIAI:

Juozas Šeškevičius
Algirdas Sliėsoraitis
Antanas Gaulia
Algimantas Saldys
Pijus Butrimavičius
Pranas Gavėnas
Vincas Banys

Jonas Silickas
Joana Satkūnaitė
Geny Žarkauskaitė
Arnaldas Zizas
Juozas Čiuvinškas
Alfonsas D. Petraitis
Petras Šimonis

Bus svarstomi SVARBŪS REIKALAI.

Jeigu kas negalėtų dėl kokios priežasties dalyvauti, yra prašomas apie tai pranešti BLB-nės valdybai raštu.

Posėdis bus šv. Kazimiero p-jos patalpose.

SODYBOS ATIDARYMO IŠKILMĖS

Jvyks liepos mėnesio 9 dieną, 10 val. stovyklos pašventinimas ir stovyklos įrengimų applanymas. 11 val. Šv. Mišios visų prie stovyklos darbu ir aukomis prisidėjusių intencija. Po to bus "churrasco". Neturintiems savo automobilių bus organizuojami specialūs autobusai. Norintieji išvykoje valgyti "churrasco", turi iš anksto įsigyti pakvietimą. Planuojama šia proga išleisti specialų išvykos ženklą.

Iš kiekvieno São Paulo bairo, kur atsiras pakankamas norinčiųjų vyksti skaičius, išeis autobusas.

STOVYKLA

Kęstutis Sušinskas, Vyriausios Ateitihinkų Federacijos Valdybos narys Užsienio reikalams, rašo, kad ateitininkai atsitys du talkininku mūsų jaunimo stovyklai. Stovykla, kaip jau buvo rašyta prasidės liepos 16 dieną.

DU KRIKŠTAI IR MIŠIOS

Šeštadienį, 10 birž., 17,20 val., kun. S. Šileika pakrikštino Šv. Kazimiero koplyčioje, du tos pačios šeimos kūdikius: JULIJŲ CEZARĮ, jau smagų dviejų metų berniuką, ir 2 mėnesių mergaitę FABIULĄ. Tėvas, Cezaris Bonesi, yra italų kilmės, gi motina, Zita, – lietuvaitė iš Kontautų šeimos, Vandos Krumzlienės sesuo. Jie gyvena Sto. André. Berniuko kūmai buvo Juozas ir Vanda Krumzliai, o mergaitės – Benedito Alves Gomes ir, Cezario sesuo, Dir-

se Bonesi Gomes.

Po krikšto, parapijos salėje, kun. P. Rukšys atlaikė Mišias už Triubų ir Krumzlių šeimynų mirusius. Susirinko nemažai dalyvių ir mielosios šeimos, atsidėdamos kunigams už krikštą ir Mišias, o bičiuliams už maldas, suruošė simpatiškas vaišes su churrasco ir visokiais gardžiais priedais.

V. Anastácio kun. Šileika atlaikė Mišias už Jakiūnų ir Karnuševičių šeimos mirusius, po kurių taip pat sekė suneštiniai užkandžiai.

KNYGNESYSTĖS REIKALU

Dar vis atsiranda tautiečių, kurie nori įsigyti šio krašto ateivių leidinį – PENKIASDEŠIMTME-
TĮ–CINQUENTENÁRIO. Tokių yra ne vien tik São Paule, o ir visoje plačiojoje Brazilijoje.

Jų yra taip pat ir JAV-bėse bei Kanadoje ir dar kitur. Jie tikrai džiaugtųsi, gavę šį leidinį.

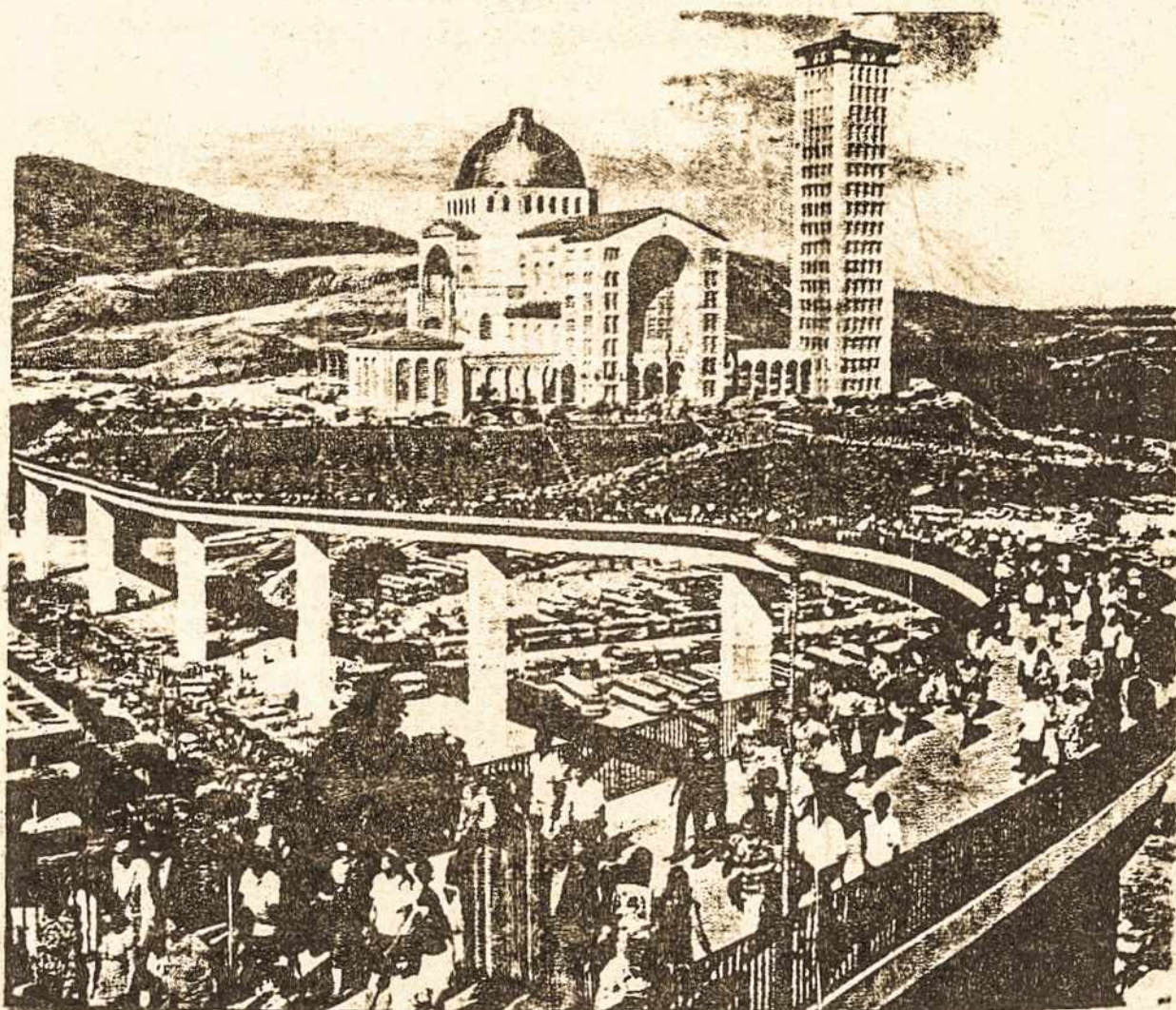
Pasaulio Lietuvių Dienų proga Toronte, arba dar kur kitur juos sutikdami, Brazilijos ATSTOVAI galėtų pasitarnauti ir šios rūšies knygnešystėje.

Svarbu tad žinoti vardus ir adresus kadaise Brazilijoje gyvenusių, o dabar išsikėlusius gyventi į Šiaurės Ameriką bei Kanadą.

Informacijas šiuo reikalu prašoma nedelsiant duoti šv. Kazimiero p-jai raštu ar per telefoną (273.0338).

Šv. Kazimiero p-jos knygnešystės skyrius.

Birželio 18: Susitikimas
Aparecidoj!

Broliukai,

BL Bendruomenė

ir parapijos

rengia didelę ŠVENTKELIONĘ

į Aparecida

birželio (junho) 18 d.

Šventkelionė turės religiniai tautinį atspalvį: paminėti TAUTOS GEDULO DIENĄ Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 60-metį. Tad numatyta religiniai tautinė programa.

Kviečiami ne tik visų apylinkių sanpauliečiai, o ir tolimesnių kraštų lietuviai (Rio. Santos ir kt.).

PAIEŠKOJIMAS

Paieškomas Juozas Norkūnas, sūnus Simono, gimęs 1900 m., Brazilijon atvykęs 1930 m.

Informacijas prašoma perduoti V. Zelinos klebonijai.

LITERATŪROS BŪRELIS

Mėnesinis Literatūros Būrelio pobūvis jvyks birželio 24 d 20 val. pas Rožę ir Alfonsą D. Petraitčius, rua Nova York 28, apt. 32 Sumaré (Telef. 65.3286)

BE LIETUVIŠKOS SPAUDOS
NEBUS SAMONINGOS TAUTOS!

SEMANÁRIO NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial
Administrador: Stanislao Šileika

METINĖ PRENUMERATA: 150 kr. GAUBĖS PRENUMERATA: 700 kr.
Paskiro numerio kaina: 3,00 kr. Užuojautos ir sveikinimai nuo 60 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekių rašyti: "Stanislao Šileika" vardu.

Straipsnius ir korespondenciją redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini neveliau kaip iki sekmdienio vakaro.